

Rapport visitatie 26 april 2018

Nationaal Park

De Alde Feanen

Friesland

(versie 18-05-2018)

www.natuurzonderdrempels.nl

C.J. van Helteren, secretaris
Reigershof 1 4921 VP Made
cjhelteren01@hetnet.nl

Advies van het Kenniscentrum Groen & Handicap betreffende de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en het gebruik van voorzieningen van Nationaal Park De Alde Feanen voor mensen met een lichamelijke beperking.

Nationaal Park de Oude Venen (De Alde Feanen) is een “natuurgebied met een rijke historie. Vergelijkbare gebieden als de Alde Feanen zijn er buiten Nederland niet veel te vinden. Het is het grootste aaneengesloten natuurgebied op het vasteland van de provincie Fryslân. In het park bevinden zich nog veel veenmosrietlanden, blauwgraslanden en dotterbloemgraslanden. Er komen meer dan 500 soorten hogere planten voor, waaronder verschillende soorten zeggen en orchideeën. Er broeden meer dan honderd verschillende soorten vogels. In de winter pleisteren in het gebied grote aantallen ganzen, eenden en steltlopers. In het vroege voorjaar kunnen enkele tienduizenden steltlopers zoals kemphaan, grutto en wulp doortrekken. Eind 2006 is een groot deel van De Alde Feanen aangewezen als Natura 2000 gebied.

De visitatie

Op 26 april 2018 heeft een visitatiecommissie van het kenniscentrum Groen & Handicap een bezoek gebracht aan Nationaal Park De Alde Feanen om met name te kijken naar de **bereikbaarheid** van het gebied, de **toegankelijkheid** en de **bruikbaarheid** van voorzieningen (btb). Ook de informatievoorziening en verspreiding alsmede de communicatie van It Fryske Gea naar de bezoekers is daarbij onder de loupe genomen.

Dit advies is gebaseerd op het handboek '[Samen Op Pad](#)' van het kenniscentrum Groen & Handicap.

De **visitatiecommissie** bestond uit:

Cees van Helteren	Kenniscentrum Groen & Handicap
Job Haug	Kenniscentrum Groen & Handicap
Jörgen de Bruin	IVN Natuureducatie (projectleider)
Fokke Jan de Jong	Fryske Gea (districtshoofd)
Gert Jan Bouma	Ervaringsdeskundige (visuele beperking)
Dhr P.W.Licht	Ervaringsdeskundige (rolstoel)

Overzicht terrein

Op de website www.np-aldefeanen.nl/ontdekken/wandelen wordt aangegeven 'Veel wandelroutes zijn moeilijk begaanbaar voor mindervaliden¹, rolstoelgebruikers en mensen met een kinderwagen. Gelukkig zijn er ook voor hen een aantal mooie routes. Vanuit het bezoekerscentrum is het mogelijk om over het fietspad langs It Lytse Mar naar de Jan Durkspolder te komen. De vogelkijkhut (B) daar is goed toegankelijk voor rolstoelgebruikers. De hut is ingericht met een verhoging, zodat je ook vanuit je rolstoel in alle rust vogels kunt bekijken. In It Pettebosk (C), het educatiebos, is een verharde route aangelegd voor mindervaliden en rolstoelgebruikers. Het bezoekerscentrum (A) is prima toegankelijk voor rolstoelgebruikers'.

In de Alde Feanen zijn een aantal vissteigers aangebracht, waarvan vissteiger (D) toegankelijk is.

¹ Mindervaliden is een achterhaalde term. Tegenwoordig spreken we van mensen met fysieke beperkingen of gehandicapten.

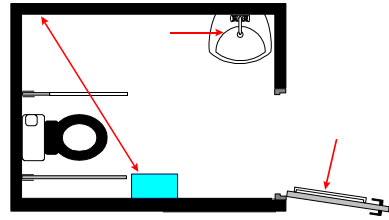

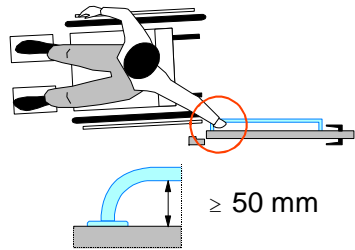
4. Bevindingen en advies

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid			
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Bereikbaarheid					
1.	In Earnewâld is een halte van Qbuzz voor de 'opstapper'. Het openbaar vervoer moet toegankelijk zijn voor rolstoelen. In het oude centrum van het dorp is veel horeca, winkels e.d. Een deel van de bezoekers zal vanaf deze zijde het bezoekerscentrum benaderen. Op de kaart wordt aangegeven dat er vanaf de Dominee Offerhausweg een voet/fietsveer verbinding is naar de Koaidyk. Voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel is het van belang dat deze verbinding toegankelijk en bruikbaar is.	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de verbinding over het water tussen de Dominee Offerhausweg en de Koaidyk geschikt is voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. 		
2.	Er zijn ca 120 parkeerplaatsen en er is 1 gehandicaptenparkeerplaats. De norm voor het aantal gehandicaptenparkeerplaatsen is minimaal 2 % van het totaal aantal parkeerplaatsen. De huidige gehandicaptenparkeerplaats is niet zichtbaar vanaf de toegangsweg en de maatvoering voldoet niet aan de eisen. De parkeerplaats zou tenminste 3,5 m breed moeten zijn om rolstoelgebruikers de gelegenheid te geven om in- of uit te stappen.		2.1.	<ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste 2 gehandicaptenparkeerplaatsen aan. Zorg voor een juiste maatvoering en geef dit aan met een opvallende markering. Voorzie de parkeerplaatsen van verkeersbord E6 en zorg dat dit bord vanaf de toegangsweg zichtbaar is. Zie ook de brochure 'Voetpaden voor iedereen'. <p>Voorstel zichtbare locatie,</p> 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow
		Minder urgent		Blue
		Voldoet al		Green
		Geen opmerking/geen prioriteit		White
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
3.	Op de parkeerplaats ligt een voetpadverbinding naar de entree van het terrein. Dit voetpad heeft een aantal drempels. 	3.1.	<ul style="list-style-type: none"> Omdat deze drempels vanaf een afstand niet zichtbaar zijn, en om te voorkomen dat bezoekers om moeten lopen, is het wenselijk dat deze drempels voorzien worden van geschikte opritten. 	Yellow
4.	Voor het gebouw is een laadpaal aangebracht voor elektrische fietsen. Om de laadpaal zijn fietsenklemmen en 2 boomkransen aangebracht, waardoor deze paal nauwelijks bereikbaar is. Zo'n laadpaal is ook geschikt voor het laden van elektrische handbikes. Maar de huidige paal is voor hen onbereikbaar. 	4.1.	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de laadpaal bereikbaar is en dat er handbikes naast geplaatst kunnen worden. Verplaats bijvoorbeeld een aantal fietsklemmen. 	Yellow
Bezoekerscentrum				
5.	De entree is via een vlak berijdbaar voetpad bereikbaar. 	5.1.	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red	
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow	
		Minder urgent		Blue	
		Voldoet al		Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit		White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
6.	De entree bestaat uit automatische schuifdeuren. De aansluiting van de bestrating met de voordeur heeft een drempel van ca 4 cm.		6.1. <ul style="list-style-type: none"> Herbestraat de aansluiting met de bestrating en zorg dat er geen drempel is. 	Red	
7.	De receptiebalie is te hoog voor rolstoelgebruikers. Vanuit de rolstoel zijn de brochures nauwelijks te zien en te lezen. Het personeel achter de balie is net zichtbaar. De prioriteit om dit te wijzigen is niet hoog omdat het om een kostbare investering gaat en men makkelijk geholpen wordt.		7.1. <ul style="list-style-type: none"> Breng een verlaging aan op het werkblad niveau. 		Blue
8.	Rondom de uitstallingen is manoeuvreerruimte voor rolstoelen en alles is goed zichtbaar.		8.1. <ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 		Green

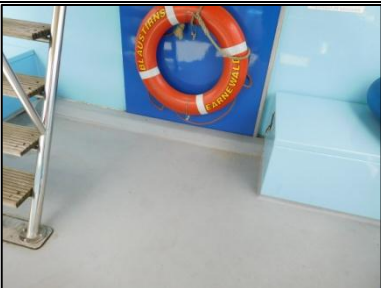

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow
		Minder urgent		Blue
		Voldoet al		Green
		Geen opmerking/geen prioriteit		White
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
9.	Voor bezoekers zijn kluizen beschikbaar, waarvan een aantal ook een geschikte hoogte voor rolstoelgebruikers heeft.		9.1. <ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green
10.	Een deel van de vloer van de expositie bestaat uit een houtenvloer met een drempel van ca 4 cm. Deze drempel is voor rolstoelgebruikers te hoog.		10.1. <ul style="list-style-type: none"> Voorzie deze vloer aan beide zijden van een afschuining met een flauwe hellingshoek. 	 Red
11.	In het bezoekerscentrum zijn de meeste objecten en tekstborden voor mensen met loophulpmiddelen goed bereikbaar en goed zichtbaar.		11.1. <ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	 Green

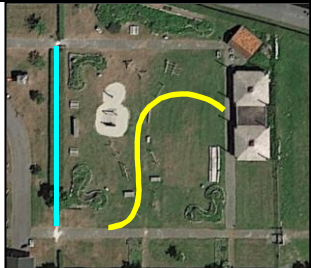

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		
		Urgent maar van iets lagere orde		
		Minder urgent		
		Voldoet al		
		Geen opmerking/geen prioriteit		
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
12.	<p>Het toilet is 1,65 x 2,1 m groot en de afmeting voldoet aan de eisen. Door een verkeerde indeling voldoet het toilet niet en is het slechts beperkt bruikbaar. Doordat de achterwand met het waterreservoir rechts van de closetpot doorloopt ontbreekt een deel van de voor rolstoelgebruikers benodigde ruimte. Naast de closetpot moet een rolstoel kunnen staan (hier is nu een afvalbak aangebracht). Door de enorme wasbak is het ook niet mogelijk om met een rolstoel naast de closetpot te rijden.</p> 	12.1	<ul style="list-style-type: none"> • Verplaats de afvalbak naar de andere zijde van de closetpot. • Vervang de wastafel voor een gewone wasbak 400 x 500 mm. En plaats deze zover mogelijk in de hoek. 	Red
	<p>Aan de binnenzijde van de toiletdeur ontbreekt een beugel zodat iemand vanuit de rolstoel de deur zelf kan sluiten.</p> 	12.2	<ul style="list-style-type: none"> • Breng aan de binnenzijde van de deur een beugel aan. 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid			
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Bezoekerscentrum beleving mensen met een visuele beperking					
13.	Voor bezoekers met een visuele beperking die nog deels kunnen zien en teksten kunnen lezen is het van belang dat de leesbaarheid optimaal is.	13.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat bezoekers zeer dichtbij teksten kunnen (denk aan enkele cm). Controleer bijvoorbeeld eens of je met een loep alle teksten kunt benaderen. Zorg dat de leesbaarheid van teksten (contrast, lettergrootte en schreefloze letters) optimaal is. Zorg dat teksten voldoende (extra) verlicht zijn. Controleer een keer alle teksten op goede leesbaarheid. 		
14.	Voor bezoekers met een visuele beperking die nauwelijks kunnen zien is het van belang dat er aanleidingen zijn om het verhaal van de expositie met andere zintuigen te kunnen volgen. Aan exposities wordt vaak geluid toegevoegd. Dat kan een audiotour zijn, dat kunnen dia en filmbeelden zijn en soms gewoon geluiden bij foto's en afbeelding. Zorg ervoor dat deze geluiden ook interessant en volgbaar zijn voor iemand die de bijbehorende beelden niet kan zien en een deel van de context mist.	14.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de geluidsfragmenten, die bij de expositie worden afgespeeld, begrijpelijk zijn en zonder zien het totale verhaal vertellen. Luister ze stuk voor stuk na met een blinddoek om. 		
15.	Het is ook aardig wanneer men in de gelegenheid wordt gesteld om delen van de expositie te mogen tasten. Denk aan modellen, opgezette dieren, enz.		15.1	<ul style="list-style-type: none"> Ga eens na welke delen van de expositie in aanmerking komen om te betasten. Misschien is het zinvol om al deze objecten van een kenmerk te voorzien (sticker?) zodat bezoekers hierop geattendeerd worden. Het kan ook om objecten in vitrine kasten gaan, waarbij een rondleider de betreffende objecten uit de kast kan halen. Denk bijvoorbeeld aan het modelvliegtuigje van de neergestorte bommenwerper. 	

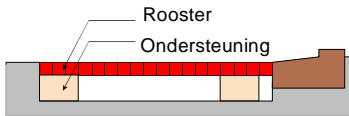

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow
		Minder urgent		Blue
		Voldoet al		Green
		Geen opmerking/geen prioriteit		White
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
	<p>Wees bewust dat mensen die niet kunnen zien, ook niet kunnen anticiperen op scherpe delen. De uitgestanste letters zijn voelbaar en tegelijk minder geschikt om af te tasten. Voel maar eens met de ogen dicht hoe scherp de letters zijn.</p> 	15.2	<ul style="list-style-type: none"> Voel de objecten zelf met gesloten ogen en bepaal dan of het veilig is. 	Yellow
	<p>De compositie van vliegtuigonderdelen zijn tastbaar, maar er zijn veel scherpe onderdelen en als iemand bukt, moet een botsing met bijvoorbeeld de propeller worden voorkomen.</p> 	15.3	<ul style="list-style-type: none"> Dit object heeft bijzondere verhalen waarbij het tasten extra informatie geeft. Onderzoek dit object welke delen meer in aanmerking komen om te tasten en markeer deze onderdelen. 	Yellow
16.	Voorkom dat mensen met een visuele beperking per ongeluk de expositie kunnen beschadigen.	16.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat fragiele objecten bijtijds gesignaleerd kunnen worden, bijvoorbeeld door een andere voelbare vloerafwerking toe te passen of door objecten af te schermen. 	Blue
17.	Bezoekers die niet of nauwelijks kunnen zien kunnen zich moeilijk voorstellen hoe zo'n plassen gebied in elkaar zit. Een plattegrond met een voelbaar reliëf kan veel duidelijk maken en is in elk geval weer een extra aanleiding voor een mooi verhaal over het ontstaan en de natuur in de Alde Feanen.	17.1	<ul style="list-style-type: none"> Het zou heel aardig zijn als er een of meerdere reliëfkaarten van de Alde feanen beschikbaar komen. 	Yellow
18.	Zorg dat folder geschikt zijn voor blinden.	18.1	<ul style="list-style-type: none"> Stel de folders ook via de website beschikbaar, zodat deze met de braille leesregel leesbaar zijn of voorgelezen kunnen worden. 	Blue
		18.2	<ul style="list-style-type: none"> Het zou leuk zijn als een of meerdere folders in braille beschikbaar zijn. 	Blue

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red			
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow			
		Minder urgent	Blue			
		Voldoet al	Green			
		Geen opmerking/geen prioriteit	White			
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit		
Nieuwe aanlegsteiger						
19.	Het toegangspad is vlak en goed berijdbaar.		19.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green	
20.	De nieuwe steiger is te smal en daardoor bijzonder onveilig voor rolstoelen en scootmobielen. Wanneer men uitgaat van de minimaal vereiste maten is een breedte van minimaal 1,8 m nodig, zodat een voetganger een rolstoel kan passeren. Voor de rolstoel en scootmobiel is het van belang dat zij voldoende manoeuvreerruimte hebben en dat de steiger is voorzien van een afrijbeveiliging.		20.1	<ul style="list-style-type: none"> De meest veilige optie is een steiger die over de volledige lengte van de boot aansluit op de wal. 		Yellow
21.	Wanneer men niet hoeft te manoeuvreren en rechtdoor kan rijden is het nog niet helemaal veilig, maar is er wel voldoende ruimte. Helaas wordt dit verhinderd door een paal die de doorgang verspert.		21.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de toegang van de boot tenminste bereikbaar is voor rolstoel en scootmobielgebruikers. Daarvoor is het nodig dat de paal die de weg verspert wordt afgezaagd voor een vlakke berijdbare steiger. 	Red	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red	
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow	
		Minder urgent		Blue	
		Voldoet al		Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit		White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
22.	De vrije doorgang van de boot is 0,8 m en voldoet in dit geval. Eigenlijk is een vrije doorgang van 0,9 m wenselijk, daarmee voorkomt men schade aan de boot. Gleuven en drempels mogen niet groter zijn dan 20 mm. Om de transfer van de wal naar de boot te realiseren is een oprijplaat noodzakelijk.		22.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat een oprijplaat beschikbaar is. Zorg dat deze oprijplaat tenminste 1,1 m breed is of dat deze plaat is voorzien van een stevige en deugdelijke afrijbeveiliging. 	Red
23.	Er is beperkte manoeuvreerruimte naar de bezoekersruimte in de boot. De toegang zelf heeft een drempel van ca 5 cm (2cm is de max toelaatbare hoogte van drempels).		23.1	<ul style="list-style-type: none"> Voorzie de drempel van een oloepdorpel met een helling niet steiler dan 1:5. 	Red
		23.2	<ul style="list-style-type: none"> Plaats op de website een filmpje met een rolstoel en een scootmobiel die van de wal op het schip rijden naar de bezoekersruimte. Dit geeft bezoekers een indruk wat er mogelijk is. 		
Doe-en beleeftuin van het bezoekerscentrum					
24.	Het doorgaande pad in de 'Doe-en beleeftuin' bestaat uit klinkers (beetje hobbelig) en hier en daar een doorkruizing van een oud halfverhard pad dat inmiddels deels begroeid (onvoldoende berijdbaar).		24.1	<ul style="list-style-type: none"> Verwijder de halfverhardingen in het doorgaande pad en zorg dat het geheel uit klinkers bestaat. 	Red

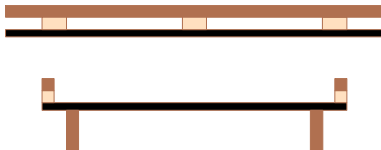

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Oranje
		Minder urgent		Blauw
		Voldoet al		Groen
		Geen opmerking/geen prioriteit		Wit
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
25.	Het pad voert langs een aantal speel- en klimtoestellen. De afstand is te groot om het spelen en klimmen vanaf het pad te kunnen beleven. 	25.1	<ul style="list-style-type: none"> Wij raden aan om een nieuw vlak en berijdbaar pad (gele lijn) aan te brengen tussen de toestellen door, zodat bezoekers met een rollator, rolstoel, kinderwagen of buggy ook van het spelen en klimmen kunnen genieten. 	Oranje
26.	Er is een halfverhard pad tussen een lange heg. Dit pad heeft waarschijnlijk een speel- beleeffunctie.	26.1	<ul style="list-style-type: none"> Herstel het halfverharde pad en zorg dat het vlak en goed berijdbaar is. 	Blauw
27.	Er is een toegankelijke overdekte plaats met tafels die enigszins onderrijdbaar zijn voor rolstoelen en lossen banken. 	27.1	<ul style="list-style-type: none"> Geen advies. 	Wit
28.	De informatiezuil bij de Wildpleats is bereikbaar voor mensen met een rollator of rolstoel over een redelijk berijdbare grasmat. Het was beter geweest wanneer de paal iets meer langs het pad was gesitueerd, 	28.1	<ul style="list-style-type: none"> Verplaats de zuil naar het pad. 	Blauw

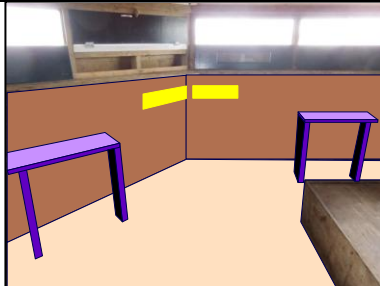
() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid			
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
29.	<p>Het informatiebord aan het begin van de 'Doe-en beleeftuin' heeft een geschikte hoogte voor iedereen. De witte letters hebben een beperkt contrast met de achtergrond en ook de lettergrootte is niet optimaal. Het bord is bruikbaar.</p>		29.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen advies. 	
30.	<p>De weide is bereikbaar via een veerooster en voor rolstoelgebruikers is een klaphek aangebracht. Klaphekken zijn in principe niet geschikt om zelfstandig door de rollator, rolstoel of scootmobiel geopend te worden. Er is altijd hulp nodig. Er zijn nog geen hekken die wel aan deze voorwaarden voldoen. G&H is inmiddels met onderzoek bezig.</p>		30.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen advies. 	
31.	<p>Er ontbreken in de beleeftuin aanleidingen voor mensen met een visuele beperking zodat zij zich bijvoorbeeld meer bewust worden van de natuur in de Alde Feanen.</p>		31.1	<ul style="list-style-type: none"> • De beleeftuin zou verbeterd kunnen worden met smaak-, voel- en ruik-beleving in het bijzonder voor blinden en slechtzienden. Denk aan geurende planten (het blad en/of de bloemen) die voorkomen in de Alde Feanen. Misschien zijn er eetbare of vruchtdragende planten die in het gebied voorkomen die in de beleeftuin geplant kunnen worden? 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red		
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow		
		Minder urgent	Blue		
		Voldoet al	Green		
		Geen opmerking/geen prioriteit	White		
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Kantoor					
32.	De overige buitendeuren, zoals de deur naar het kantoor, hebben allemaal hoge drempels. Omdat de onderkant van de kozijnen steenachtig is, kunnen deze drempels eenvoudig opgestraat worden.		32.1	<ul style="list-style-type: none"> Her bestraat de entree bij het kantoor en zorg dat er geen drempel is. Wij adviseren om een rooster (voor het opvangen van vuil) mee te straten. 	Yellow
Vissteiger (D)					
33.	Er is een parkeerplaats. Aangezien er sprake is van een rolstoeltoegankelijke visplaats is het logisch dat er ook een gehandicaptenparkeerplaats wordt aangebracht.		33.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste 1 gehandicaptenparkeerplaats aan. Zorg voor een juiste maatvoering en geef dit aan met een opvallende markering. Voorzie de parkeerplaats van verkeersbord E6 en zorg dat dit bord vanaf de toegangsweg zichtbaar is. Zie ook de brochure 'Voetpaden voor iedereen'. 	Red
34.	Het toegangspad bestaat uit een klinkerbestrating (zeer hobbelig).		34.1	<ul style="list-style-type: none"> Herbestraat de klinkers en zorg voor een vlak pad. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red	
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow	
		Minder urgent		Blue	
		Voldoet al		Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit		White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
35.	De leuning van de rolstoeltoegankelijke visplaats is te hoog (72 cm) voor het ondersteunen van een hengel.	35.1	<ul style="list-style-type: none"> Wij adviseren om tenminste het bovenste deel van de leuning te verwijderen (het rode deel). 	Red	
36.	Rond de visplaats zijn picknicktafels aangebracht. Deze zijn alleen via het gras bereikbaar (ongeschikt voor een rolstoel)		36.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat tenminste één picknicktafel met de kops kant op het berijdbare pad aansluit, zodat een rolstoelgebruiker met de benen enigszins onder het tafelblad kan rijden. 	Red
37.	Er ontbreekt een zitgelegenheid die direct op de vissteiger gesitueerd is. Voor wandelaars en bezoekers is het een belevenis om naar het water te kijken en de vissers gade te slaan.		37.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng een bank aan die op het pad (de berijdbare verharding) aansluit en die zicht heeft op het water en de steiger. 	Red
38.	Er is een geschikte aanlegplaats voor gehandicapte kanoërs.		38.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red	
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow	
		Minder urgent		Blue	
		Voldoet al		Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit		White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Vogelkijkhut					
39.	Er is eigenlijk geen parkeergelegenheid. Auto's worden langs de weg geplaatst (Westersanning/Geau). Aangezien er sprake is van een rolstoeltoegankelijke vogelkijkhut is het logisch dat er ook een gehandicaptenparkeerplaats wordt aangebracht.		39.1 <ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste 1 gehandicaptenparkeerplaats aan. Zorg voor een juiste maatvoering en geef dit aan met een opvallende markering. Voorzie de parkeerplaats van verkeersbord E6 en zorg dat dit bord vanaf de toegangsweg zichtbaar is. Zie ook de brochure 'Voetpaden voor iedereen'. Voorstel voor een locatie		Red
40.	Het toegangspad vanaf de parkeerplaats bestaat deels uit asfalt en deels uit een schelpenpad. Beide zijn goed berijdbaar.		40.1 <ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 		Green

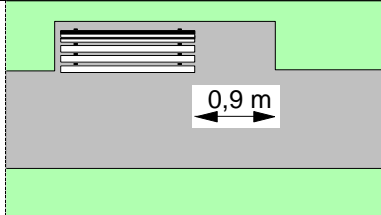

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Red
		Urgent maar van iets lagere orde		Yellow
		Minder urgent		Blue
		Voldoet al		Green
		Geen opmerking/geen prioriteit		White
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
41.	Langs het pad is zitgelegenheid. 	41.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green
42.	Vlak voor de vogelkijkhut gaat het schelpenpad over in een smal vlonder. Dit vlonder is berijdbaar maar er ontbreekt een afrij beveiliging. Ook vinden wij het vlonder zonder beveiliging te smal en onveilig. 	42.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng aan beide zijden van het vlonder een smalle afrijbeveiliging aan die 80 a 100 mm hoog is. Geschikt voor rolstoelen en een schrikrand voor gewone wandelaars. 	Red
43.	De drempel binnen zit aan de grens van het toelaatbare. 	43.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit
		Urgent maar van iets lagere orde		
		Minder urgent		
		Voldoet al		
		Geen opmerking/geen prioriteit		
No	Onderwerp	no	Advies	
44.	Binnen is een verhoging voor een rolstoel aangebracht met een vrij steile oprit (niet voor iedere rolstoelgeschikt). De afrij beveiliging is te laag.		44.1 <ul style="list-style-type: none"> Door de beperkte ruimte is de steilheid van de helling is niet te veranderen. Geen advies. 	
		44.2 <ul style="list-style-type: none"> Breng aan de zijkant van de helling en boven rondom het plateau een afrijbeveiliging aan die minimaal 60 mm hoog is. 		
	Er is een mogelijkheid om een goed toegankelijke rolstoelplaats te creëren.		44.3 <ul style="list-style-type: none"> Kort beide banken iets in zodat daartussen minimaal 1 m vrije ruimte ontstaat voor het opstellen van een rolstoel. Breng 2 lage kijkgaten aan geschikt voor rolstoelgebruikers en kinderen. 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Wandeling vanaf vogelkijkhut				
45.	<p>Naast de parkeerlocatie /Geau is er ook een mogelijke parkeergelegenheid aan het eind van Westersanning. Dit zou een mooie startlocatie kunnen zijn voor het bezoeken van de vogelkijkhut, zodat men kan genieten van een fraaie wandeling over een goed toegankelijk pad.</p> 	45.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste 1 gehandicaptenparkeerplaats aan. Zorg voor een juiste maatvoering en geef dit aan met een opvallende markering. Voorzie de parkeerplaats van verkeersbord E6 en zorg dat dit bord vanaf de toegangsweg zichtbaar is. Zie ook de brochure 'Voetpaden voor iedereen'. 	Yellow
46.	<p>Bij deze locatie is ook een object voor toeristen en bezoekers dat de hoogte van het grondwater aangeeft. Deze voorziening is langs het pad aangebracht en goed bereikbaar.</p> 	46.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green
47.	<p>De bestrating Westersanning is goed toegankelijk.</p> 	47.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green

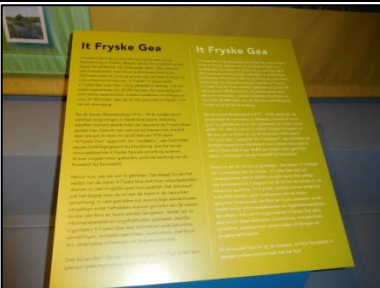

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Wandelroute vanaf het bezoekerscentrum naar de vogelkijkhut over het fietspad				
48.	Het fietspad (5) is niet geschouwd. Wij gaan er van uit dat de wegafwerking van fietspaden ook geschikt is voor rolstoelen en scootmobielen. Alleen is onduidelijk of er fietssluisen zijn en of deze geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen.	48.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat het fietspad vrij is van obstakels en geschikt is voor het zelfstandig berijden met een rolstoel of scootmobiel. 	Red
49.	De brug tussen het fietspad en Westersanning heeft aan beide zijden een zeer steile helling. 	49.1	<ul style="list-style-type: none"> Het is belangrijk om rolstoel en scootmobielgebruikers hierover te informeren. 	Red
Wandelroute vanaf het bezoekerscentrum naar de vogelkijkhut over het fietspad				
50.	Er zijn meerdere fietspaden in de omgeving. Voor scootmobielen en handbikes is het wenselijk dat er een route is van 10 a 15 km zonder obstakels (denk aan fietssluisen). Het fietspad (5) is niet geschouwd. Wij gaan er van uit dat de wegafwerking van fietspaden ook geschikt is voor rolstoelen en scootmobielen. Alleen is onduidelijk of er fietssluisen zijn en of deze geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen.	50.1	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek of er een obstakelvrije fietsroute is van 10 a 15 km lengte. Neem bijvoorbeeld fietspad (5) daarin op en geef deze route op de website en op plattegronden en bewegwijzering aan als scootmobielroute. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red		
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow		
		Minder urgent	Blue		
		Voldoet al	Green		
		Geen opmerking/geen prioriteit	White		
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit	
Natuur educatiebos het Pettebosk					
51.	<p>Er is een parkeerplaats. Aangezien er sprake is van een rolstoeltoegankelijke wandeling en gezien de enorme hoeveelheid passanten lijkt het ons logisch dat er meerdere gehandicaptenparkeerplaatsen worden aangebracht.</p>		51.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste 1 gehandicaptenparkeerplaats aan. Zorg voor een juiste maatvoering en geef dit aan met een opvallende markering. Voorzie de parkeerplaats van verkeersbord E6 en zorg dat dit bord vanaf de toegangsweg zichtbaar is. Zie ook de brochure 'Voetpaden voor iedereen'. 	Red
52.	<p>Het pad bestaat uit een betonnen verharding (1,2 m breed) en is goed berijdbaar. Om elkaar te kunnen passeren is het pad te smal en zal men gebruik van de berm moeten maken. Eigenlijk is een breedte van 1,8 m wenselijk, maar in dit geval niet realistisch. Wel is het altijd mogelijk om het pad om bijvoorbeeld 50 m lokaal te verbreden zodat men elkaar kan passeren.</p>		52.1	<ul style="list-style-type: none"> Verbreed het pad om de 50 m. Dit zijn tevens geschikte locaties voor banken en/of informatie panelen. 	Red
53.	<p>Aan het begin van het pad bevindt zich een brug met aan beide zijden een zeer steile helling.</p>		53.1	<ul style="list-style-type: none"> Het is belangrijk om rolstoel en scootmobielgebruikers hierover te informeren. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit
		Urgent maar van iets lagere orde		
		Minder urgent		
		Voldoet al		
		Geen opmerking/geen prioriteit		
No	Onderwerp	no	Advies	
54.	Halverwege is een vlakke brug waarbij de aansluitende bestrating is verzakt en een te grote drempel heeft. 	54.1	<ul style="list-style-type: none"> Herstel de aansluiting en zorg dat er nergens bij aansluitingen met bruggen en vlonders drempels van meer dan 20 mm zijn. 	
55.	Langs het pad ontbreken op regelmatige afstand banken.	55.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng tenminste om de 200 m een bank aan, met een fraai uitzicht op de natuur. Zorg dat de banken bereikbaar zijn met een rolstoel en dat een rolstoel naast de bank plaats kan nemen. 	
56.	Er is een bereikbare picknicktafel die aan de kopse kant enigszins onderrijdbaar is met een rolstoel. Omdat deze route als rolstoeltoegankelijk staat aangegeven, zullen bezoekers een hogere mate van toegankelijkheid verwachten. 	56.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng een picknicktafel aan die echt onderrijdbaar is (zie voorbeelden in 'Samen op Pad'). 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
57.	De rolstoeltoegankelijke route is erg kort en men beleeft vanuit de rolstoel of scootmobiel nauwelijks de variatie in de natuur van de Alde Feanen. Gezien de speeltoestellen langs het pad is het meer een korte familie wandeling naar een speelterrein. Daarbij is het jammer dat er ook een uitgezette wandeling is met opdrachten die men vanaf het pad niet kan meebelevan.	57.1	<ul style="list-style-type: none"> Wij adviseren om het pad 3 a 4 x zo lang te maken en zodanig dat men echt de natuur kan beleven. 	Red
		57.2	<ul style="list-style-type: none"> In principe 1,8 m breed. Als een breed pad niet mogelijk is kan het mogelijk lokaal (om de 50 m) verbeerd worden. 	
58.	Omdat veel bezoekers bij het bezoekerscentrum zullen starten ligt het voor de hand om de toegankelijk wandelingen vanaf hier te starten. Daarvoor zijn een aantal aanpassingen nodig.	58.1	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat het pad (4) vanaf de aanlegsteiger langs de wal vlak en goed berijdbaar is. 	Yellow

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
	In de route is een fietssluis die niet toegankelijk is.	58.2	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat de fietssluisen geschikt zijn voor rolstoelen en scootmobielen. 	Yellow
	De rijbaan over de parkeerplaats is weliswaar goed berijdbaar, maar heeft geen uitstraling van een aantrekkelijk wandelpad.	58.3	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek de mogelijkheid om in de groenstrook langs de weg een rolstoeltoegankelijk pad (3) aan te brengen. 	Yellow
		58.4	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat pad (2) geschikt wordt gemaakt voor rolstoelen (een verharding of een halfverharding). 	Yellow
Informatievoorziening				
59.	In het bezoekerscentrum is een rolstoel en zijn 2 rollators beschikbaar.			
		59.1	<ul style="list-style-type: none"> Geef deze informatie weer op de website. Sta toe dat bezoekers deze hulpmiddelen kunnen reserveren. 	Red

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid		Prioriteit	
		Urgent maar van iets lagere orde			
		Minder urgent			
		Voldoet al			
		Geen opmerking/geen prioriteit			
No	Onderwerp	no	Advies		
60.	Voor de leesbaarheid van teksten is het belangrijk dat letters voldoende groot, voldoende contrast hebben en goed verlicht worden. De witte letters op de mosgroene achtergrond hebben veel te weinig contrast en zijn nauwelijks leesbaar.		60.1	<ul style="list-style-type: none"> Stel een protocol op met eisen over de leesbaarheid van nieuwe folders, bewegwijzeringen, plattegronden e.d. 	
61.	Op de website ontbreekt informatie over de rolstoeltoegankelijke visplaatsen.		61.1	<ul style="list-style-type: none"> Geef op de website aan dat er sprake is van een rolstoeltoegankelijke visplaats. Geef de rolstoeltoegankelijke visplaats op plattegronden aan. 	
62.	De nieuwe steiger heeft ook een voorziening voor kano's en is geschikt voor mensen met een handicap. In de Alde Feanen zijn meer aangepaste aanlegplaatsen voor kano's. Op de website ontbreekt deze informatie.		62.1	<ul style="list-style-type: none"> Geef op de website aan dat er aangepaste kanoaanlegplaatsen zijn. Zorg dat er een kanoroute is die geschikt is voor gehandicapte kanoers Geef deze aanlegplaatsen op plattegronden aan. Zie ook de brochure 'Kanoaanlegplaatsen' 	
63.	Dit bord (C) is midden in het gras geplaatst en onbereikbaar voor mensen met loophulpmiddelen. De leesbaarheid (contrast) van de teksten is minimaal.		63.1	<ul style="list-style-type: none"> Plaats het bord aan het verharde pad zodat het bereikbaar is voor mensen met loophulpmiddelen. 	
			63.2	<ul style="list-style-type: none"> Stel bij de eigenaar (provincie) aan de orde dat de leesbaarheid onvoldoende is voor mensen met een visuele beperking en dat het wenselijk is dat men bij de vormgeving meer rekening houdt met mensen met beperkingen conform het VN-verdrag voor mensen met beperkingen.. 	

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
64.	Mooi voorbeeld van een goed leesbaar bord ! 	64.1	<ul style="list-style-type: none"> Voldoet. 	Green